

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про дошкільну освіту

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 49, ст.259)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 2905-III від 20.12.2001](#), ВВР, 2002, № 12-13, ст.92
[№ 380-IV від 26.12.2002](#), ВВР, 2003, № 10-11, ст.86
[№ 1344-IV від 27.11.2003](#), ВВР, 2004, № 17-18, ст.250
[№ 2285-IV від 23.12.2004](#), ВВР, 2005, № 7-8, ст.162
[№ 2505-IV від 25.03.2005](#), ВВР, 2005, № 17, № 18-19, ст.267
[№ 3235-IV від 20.12.2005](#), ВВР, 2006, № 9, № 10-11, ст.96
[№ 142-V від 14.09.2006](#), ВВР, 2006, № 44, ст.433
[№ 489-V від 19.12.2006](#), ВВР, 2007, № 7-8, ст.66
[№ 749-V від 15.03.2007](#), ВВР, 2007, № 18-19, ст.269}

{Додатково див. Закон
[№ 107-VI від 28.12.2007](#), ВВР, 2008, № 5-6, № 7-8, ст.78}

{Із змінами, внесеними згідно із Законом
[№ 290-VI від 20.05.2008](#), ВВР, 2008, № 27-28, ст.251}

{Додатково див. Закон
[№ 835-VI від 26.12.2008](#), ВВР, 2009, № 20, № 21-22, ст.269}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 2442-VI від 06.07.2010](#), ВВР, 2010, № 46, ст.545
[№ 2555-VI від 23.09.2010](#), ВВР, 2011, № 6, ст.41
[№ 5029-VI від 03.07.2012](#), ВВР, 2013, № 23, ст.218
[№ 5475-VI від 06.11.2012](#), ВВР, 2013, № 44-45, ст.634
[№ 5460-VI від 16.10.2012](#), ВВР, 2014, № 2-3, ст.41
[№ 1324-VII від 05.06.2014](#), ВВР, 2014, № 30, ст.1011
[№ 76-VIII від 28.12.2014](#), ВВР, 2015, № 6, ст.40
[№ 222-VIII від 02.03.2015](#), ВВР, 2015, № 23, ст.158
[№ 498-VIII від 02.06.2015](#), ВВР, 2015, № 31, ст.294
[№ 911-VIII від 24.12.2015](#), ВВР, 2016, № 5, ст.50}

{Установити, що у 2016 році норми і положення [частини другої статті 14](#), [частини третьої статті 30](#) цього Закону застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів та бюджету Фонду соціального страхування України згідно із Законом [№ 928-VIII від 25.12.2015](#)}

{У тексті Закону слова "спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі освіти і науки" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти" у відповідному відмінку;

слова "спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі охорони здоров'я" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що

забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я" у відповідному відмінку;

слова "Академія педагогічних наук" у всіх відмінках замінено словами "Національна академія педагогічних наук України" у відповідному відмінку згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#) }

Цей Закон визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку системи дошкільної освіти, яка забезпечує розвиток, виховання і навчання дитини, ґрунтується на поєднанні сімейного та суспільного виховання, досягненнях вітчизняної науки, надбаннях світового педагогічного досвіду, сприяє формуванню цінностей демократичного правового суспільства в Україні.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Законодавство України про дошкільну освіту

Законодавство України про дошкільну освіту базується на [Конституції України](#) і складається із [Закону України](#) "Про освіту", цього Закону, інших нормативно-правових актів та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 2. Основні завдання законодавства України про дошкільну освіту

Основними завданнями законодавства України про дошкільну освіту є:

забезпечення права дитини на доступність і безоплатність здобуття дошкільної освіти;

забезпечення необхідних умов функціонування і розвитку системи дошкільної освіти;

визначення змісту дошкільної освіти;

визначення органів управління дошкільною освітою та їх повноважень;

визначення прав та обов'язків учасників навчально-виховного процесу, встановлення відповідальності за порушення законодавства про дошкільну освіту;

створення умов для благодійної діяльності у сфері дошкільної освіти.

Стаття 3. Державна політика у сфері дошкільної освіти

1. Держава визнає пріоритетну роль дошкільної освіти та створює належні умови для її здобуття.

Державна політика у сфері дошкільної освіти визначається [Конституцією України](#) та іншими нормативно-правовими актами і втілюється центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами виконавчої влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування.

{Абзац другий частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#) }

2. Держава:

надає всебічну допомогу сім'ї у розвитку, вихованні та навчанні дитини;

забезпечує доступність і безоплатність дошкільної освіти в державних і комунальних дошкільних навчальних закладах у межах державних вимог до змісту, рівня й обсягу дошкільної освіти (Базового компонента дошкільної освіти) та обов'язкову дошкільну освіту дітей старшого дошкільного віку;

{Абзац третій частини другої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2442-VI від 06.07.2010](#)}

підкується про збереження та зміцнення здоров'я, психологічний і фізичний розвиток дітей;

сприяє розвитку та збереженню мережі дошкільних навчальних закладів незалежно від підпорядкування, типів і форм власності.

Стаття 4. Дошкільна освіта. Дошкільний вік

1. Дошкільна освіта є обов'язковою первинною складовою частиною системи безперервної освіти в Україні.

2. Дошкільна освіта - цілісний процес, спрямований на:

забезпечення різнобічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб;

формування у дитини дошкільного віку моральних норм, набуття нею життєвого соціального досвіду.

3. Дошкільний вік - базовий етап фізичного, психологічного та соціального становлення особистості дитини.

4. Періоди дошкільного віку:

немовляти;

молодший дошкільний;

середній дошкільний;

старший дошкільний.

Стаття 5. Система дошкільної освіти

Систему дошкільної освіти становлять:

дошкільні навчальні заклади незалежно від підпорядкування, типів і форми власності;

наукові і методичні установи;

органи управління освітою;

освіта та виховання в сім'ї.

Стаття 6. Принципи дошкільної освіти

Принципами дошкільної освіти є:

доступність для кожного громадянина освітніх послуг, що надаються системою дошкільної освіти;

рівність умов для реалізації задатків, нахилів, здібностей, обдарувань, різнобічного розвитку кожної дитини;

єдність розвитку, виховання, навчання і оздоровлення дітей;

єдність виховних впливів сім'ї і дошкільного навчального закладу;

наступність і перспективність між дошкільною та початковою загальною освітою;

світський характер дошкільної освіти;

особистісно-орієнтований підхід до розвитку особистості дитини;

демократизація та гуманізація педагогічного процесу;

відповідність змісту, рівня й обсягу дошкільної освіти особливостям розвитку та стану здоров'я дитини дошкільного віку.

Стаття 7. Завдання дошкільної освіти

Завданнями дошкільної освіти є:

збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дитини;

виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, регіональних мов або мов меншин та рідної мови, національних цінностей Українського народу, а також цінностей інших націй і народів, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля;

{Абзац третій статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5029-VI від 03.07.2012](#)}

формування особистості дитини, розвиток її творчих здібностей, набуття нею соціального досвіду;

виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти, забезпечення соціальної адаптації та готовності продовжувати освіту;

здійснення соціально-педагогічного патронату сім'ї.

Стаття 8. Роль сім'ї у дошкільній освіті

1. Сім'я зобов'язана сприяти здобуттю дитиною освіти у дошкільних та інших навчальних закладах або забезпечити дошкільну освіту в сім'ї відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти.
2. Відвідування дитиною дошкільного навчального закладу не звільняє сім'ю від обов'язку виховувати, розвивати і навчати її в родинному колі.
3. Батьки або особи, які їх замінюють, несуть відповідальність перед суспільством і державою за розвиток, виховання і навчання дітей, а також збереження їх життя, здоров'я, людської гідності.

Стаття 9. Здобуття дошкільної освіти

1. Громадяни України незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак мають рівні права на здобуття дошкільної освіти у дошкільних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форми власності, а також у сім'ї.

2. Здобуття дошкільної освіти в дошкільних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форми власності має забезпечити виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти.

3. Іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, здобувають дошкільну освіту в порядку, встановленому для громадян України.

4. Відповідальність за здобуття дітьми дошкільної освіти покладається на їхніх батьків, а дітьми, позбавленими батьківського піклування, - на осіб, які їх замінюють, та на навчальні заклади, де вони утримуються.

5. Дитина може здобувати дошкільну освіту за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють:

у дошкільних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форми власності;

у сім'ї (до досягнення дитиною п'ятирічного віку);

{Абзац третій частини п'ятої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2442-VI від 06.07.2010](#)}

за допомогою фізичних осіб з високими моральними якостями, які мають відповідну вищу педагогічну освіту, ліцензію на право надання освітніх послуг у сфері дошкільної освіти та фізичний стан здоров'я яких дозволяє виконувати обов'язки педагога.

Стаття 10. Мова у дошкільній освіті

Мова у дошкільній освіті визначається [статтею 20](#) Закону України "Про засади державної мовної політики".

{Стаття 10 в редакції Закону [№ 5029-VI від 03.07.2012](#)}

Розділ II
НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ СИСТЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ, ЇХ ПОВНОВАЖЕННЯ

Стаття 11. Дошкільний навчальний заклад та його повноваження

1. Дошкільний навчальний заклад - навчальний заклад, що забезпечує реалізацію права дитини на здобуття дошкільної освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність продовжувати освіту.

2. Дошкільний навчальний заклад:

задовольняє потреби громадян відповідної території в здобутті дошкільної освіти;

забезпечує відповідність рівня дошкільної освіти вимогам Базового компонента дошкільної освіти;

створює безпечні та нешкідливі умови розвитку, виховання та навчання дітей, режим роботи, умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я відповідно до санітарно-гігієнічних вимог та забезпечує їх дотримання;

формує у дітей гігієнічні навички та основи здорового способу життя, норми безпечної поведінки;

сприяє збереженню та зміцненню здоров'я, розумовому, психологічному і фізичному розвитку дітей;

здійснює соціально-педагогічний патронат, взаємодію з сім'єю;

є осередком поширення серед батьків психолого-педагогічних та фізіологічних знань про дітей дошкільного віку;

додержується фінансової дисципліни, зберігає матеріально-технічну базу;

здійснює інші повноваження відповідно до статуту дошкільного навчального закладу.

3. Дошкільний навчальний заклад, заснований на приватній формі власності, здійснює свою діяльність за наявності ліцензії на право надання освітніх послуг у сфері дошкільної освіти, виданої у встановленому законодавством України порядку.

4. Режим роботи дошкільного навчального закладу незалежно від підпорядкування, типу і форми власності, тривалість перебування в ньому дітей встановлюються його засновником (власником) відповідно до законодавства України за погодженням з відповідними органами управління освітою та відповідними органами управління охорони здоров'я.

За бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, у дошкільному навчальному закладі може встановлюватися гнучкий режим роботи, який передбачає організацію різнотривалого, цілодобового перебування дітей, а також чергові групи у вихідні, неробочі та святкові дні.

5. Дошкільний навчальний заклад, що здійснює інноваційну діяльність, може мати статус експериментального. Такий статус надається йому згідно з [Положенням про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності](#), затвердженим центральним органом

виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти. Статус експериментального не змінює підпорядкування, тип і форму власності дошкільного навчального закладу.

6. У дошкільному навчальному закладі незалежно від підпорядкування, типу і форми власності не допускаються створення і діяльність організаційних структур політичних партій та релігійних організацій.

У дошкільних навчальних закладах допускається діяльність релігійних організацій за умови, що вони є засновниками такого дошкільного навчального закладу.

{Частина шосту статті 11 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 498-VIII від 02.06.2015](#)}

Стаття 12. Типи дошкільних навчальних закладів

1. Відповідно до потреб громадян України створюються такі дошкільні навчальні заклади:

дошкільний навчальний заклад (ясла) для дітей віком від двох місяців до трьох років, де забезпечуються догляд за ними, а також їх розвиток і виховання відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти;

дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) для дітей віком від двох місяців до шести (семи) років, де забезпечуються догляд за ними, розвиток, виховання і навчання відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти;

дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) для дітей віком від трьох до шести (семи) років, де забезпечуються їх розвиток, виховання і навчання відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти;

дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) компенсуючого типу для дітей віком від двох до семи (восьми) років, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, тривалого лікування та реабілітації. Дошкільні навчальні заклади (ясла-садок) компенсуючого типу поділяються на спеціальні та санаторні;

будинки дитини - дошкільний навчальний заклад системи охорони здоров'я для медико-соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, а також для дітей з вадами фізичного та (або) розумового розвитку від народження до трьох (для здорових дітей) та до чотирьох (для хворих дітей) років;

дошкільний навчальний заклад (дитячий будинок) інтернатного типу забезпечує розвиток, виховання, навчання та соціальну адаптацію дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дошкільного та шкільного віку, які перебувають у родинних стосунках та утримуються за рахунок держави;

дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) сімейного типу для дітей віком від двох місяців до шести (семи) років, які перебувають в родинних стосунках і де забезпечуються їх догляд, розвиток, виховання і навчання відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти;

дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу для дітей віком від двох місяців до шести (семи) років, у складі якого можуть бути групи загального розвитку,

компенсуючого типу, сімейні, прогулянкові, в яких забезпечується дошкільна освіта з урахуванням стану здоров'я дітей, їх розумового, психологічного, фізичного розвитку;

дошкільний навчальний заклад (центр розвитку дитини), в якому забезпечуються фізичний, розумовий і психологічний розвиток, корекція психологічного і фізичного розвитку, оздоровлення дітей, які відвідують інші навчальні заклади чи виховуються вдома.

{Абзац одинадцятий частини першої статті 12 виключено на підставі Закону [№ 290-VI від 20.05.2008](#)}

2. Перелік дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

3. Для задоволення освітніх потреб громадян дошкільний навчальний заклад може входити до складу навчально-виховного комплексу "дошкільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад", "загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад" або до складу об'єднання з іншими навчальними закладами.

Для задоволення освітніх, соціальних потреб, організації корекційно-розвиткової роботи у складі дошкільних навчальних закладів можуть створюватися спеціальні та інклюзивні групи для виховання і навчання дітей з особливими освітніми потребами.

{Частину третю статті 12 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 1324-VII від 05.06.2014](#)}

Для задоволення освітніх, соціальних потреб, організації корекційної та лікувально-відновлювальної роботи при спеціальних загальноосвітніх школах (школах-інтернатах), загальноосвітніх санаторних школах (школах-інтернатах), навчально-реабілітаційних центрах можуть створюватися дошкільні групи.

{Абзац третій частини третьої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1324-VII від 05.06.2014](#)}

Для забезпечення реалізації прав дитини на родинні зв'язки при загальноосвітніх школах-інтернатах для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, можуть створюватися дошкільні відділення.

Для задоволення освітніх, соціальних потреб громадян можуть створюватися дошкільні навчальні заклади з сезонним перебуванням дітей.

У всіх типах дошкільних навчальних закладів при реалізації права дітей на дошкільну освіту враховуються особливі освітні потреби у навчанні і вихованні кожної дитини, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами відповідно до принципів інклюзивної освіти.

{Частину третю статті 12 доповнено абзацом шостим згідно із Законом [№ 1324-VII від 05.06.2014](#)}

Стаття 13. Статут дошкільного навчального закладу

1. Дошкільний навчальний заклад є юридичною особою і діє на підставі статуту.

{Абзац перший частини першої статті 13 в редакції Закону [№ 2555-VI від 23.09.2010](#)}

Статут дошкільного навчального закладу незалежно від підпорядкування, типу і форми власності розробляється відповідно до [Конституції України](#), [Закону України "Про освіту"](#), цього Закону, [Положення про дошкільні навчальні заклади](#).

2. [Положення про дошкільні навчальні заклади](#) затверджується Кабінетом Міністрів України.

Дошкільний навчальний заклад незалежно від підпорядкування, типу і форми власності на основі Положення про дошкільні навчальні заклади розробляє статут, який затверджується засновником (власником), погоджується з відповідним органом управління освітою та реєструється місцевим органом виконавчої влади у порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 14. Комплектування груп дошкільного навчального закладу

1. Групи у дошкільному навчальному закладі комплектуються за віковими, сімейними, родинними ознаками.

2. Наповнюваність груп у дошкільних навчальних закладах становить:

для дітей віком до одного року - до 10 осіб;

для дітей віком від одного до трьох років - до 15 осіб;

для дітей віком від трьох до шести (семи) років - до 20 осіб;

різновікові - до 15 осіб;

з короткотривалим і цілодобовим перебуванням дітей - до 10 осіб;

в оздоровчий період - до 15 осіб.

Засновник (власник) може встановлювати меншу наповнюваність груп дітьми у дошкільному навчальному закладі.

У дошкільних навчальних закладах, розташованих у селах, селищах, кількість дітей у групах визначається засновником (власником) залежно від демографічної ситуації.

3. Для дошкільного навчального закладу (ясел-садка) компенсуючого типу незалежно від підпорядкування і форми власності кількість дітей у групах визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

{Частина третя статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Стаття 15. Статус дошкільного навчального закладу

1. Дошкільні навчальні заклади можуть бути державної, комунальної та приватної форми власності.
2. Статус державного має дошкільний навчальний заклад, заснований на державній формі власності.
3. Статус комунального має дошкільний навчальний заклад, заснований на комунальній формі власності.
4. Статус приватного має дошкільний навчальний заклад, заснований на приватній формі власності.

Стаття 16. Створення, реорганізація та ліквідація дошкільного навчального закладу

1. Створення, реорганізація і ліквідація дошкільних навчальних закладів незалежно від підпорядкування, типів і форми власності здійснюються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

2. Державні дошкільні навчальні заклади створюються центральними органами виконавчої влади, комунальні дошкільні навчальні заклади - місцевими органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування з урахуванням соціально-економічних, національних, культурно-освітніх і мовних потреб за наявності дітей відповідного віку, необхідної навчально-методичної та матеріально-технічної бази, педагогічних кадрів, а також з дотриманням санітарно-гігієнічних норм, правил і стандартів.

3. Рішення про створення, реорганізацію приватного дошкільного навчального закладу приймається засновником (власником) за наявності необхідної навчально-методичної та матеріально-технічної бази, педагогічних кадрів, а також з дотриманням санітарно-гігієнічних норм, правил і стандартів за погодженням із відповідним органом виконавчої влади з питань освіти та відповідним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я.

Релігійні організації, статути (положення) яких зареєстровано у встановленому законодавством порядку, можуть бути засновниками (власниками) дошкільних навчальних закладів.

{Частина третю статті 16 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 498-VIII від 02.06.2015](#)}

Рішення про ліквідацію приватного дошкільного навчального закладу приймається засновником (власником) за погодженням із відповідним органом виконавчої влади з питань освіти.

4. Рішення про створення, реорганізацію або ліквідацію дошкільного навчального закладу (дитячого будинку) інтернатного типу для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дошкільного навчального закладу (ясел-садка) компенсуючого типу приймаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та

Севастопольською міськими державними адміністраціями за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

5. Вивільнені приміщення ліквідованих державних та комунальних дошкільних навчальних закладів використовуються виключно для роботи з дітьми.

Майно, яке є державною або комунальною власністю (земельні ділянки, будівлі, споруди, обладнання тощо), придбання чи відокремлення якого призначене для здобуття дітьми дошкільної освіти, використовується виключно із зазначеною метою.

6. Реорганізація і ліквідація дошкільних навчальних закладів комунальної форми власності (крім закладів, визначених у частині четвертій цієї статті) здійснюється за рішенням сесії місцевої ради, державної форми власності - за рішенням засновника (засновників).

{Абзаци перший та другий частини шостої статті 16 замінено одним абзацом згідно із Законом [№ 76-VIII від 28.12.2014](#)}

Дошкільні навчальні заклади передаються центральними органами державної влади або власником з державної до комунальної власності на безоплатній основі.

Приватні дошкільні навчальні заклади можуть бути передані засновником (власником) до комунальної власності на безоплатній основі, за згодою сторін.

Розділ III УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Стаття 17. Органи управління системою дошкільної освіти

Управління системою дошкільної освіти здійснюють:

центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти;

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти;

{Статтю 17 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

інші центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані дошкільні навчальні заклади;

Рада міністрів Автономної Республіки Крим;

обласні, Київська та Севастопольська міські, районні державні адміністрації;

{Абзац шостий статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

органи місцевого самоврядування.

Стаття 18. Основні завдання органів управління системою дошкільної освіти

Основними завданнями органів управління системою дошкільної освіти є:

створення умов для здобуття дітьми дошкільної освіти;

прогнозування, забезпечення розвитку дошкільної освіти та мережі дошкільних навчальних закладів незалежно від типів і форми власності відповідно до освітніх запитів населення;

ліцензування приватних дошкільних навчальних закладів, юридичних і фізичних осіб на право надання освітніх послуг у сфері дошкільної освіти;

державна атестація дошкільних навчальних закладів, доведення результатів ліцензування та атестації до громадськості через засоби масової інформації;

соціальний захист, охорона життя, здоров'я та захист прав учасників навчально-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі;

здійснення контролю за виконанням завдань дошкільної освіти та дотриманням вимог Базового компонента дошкільної освіти, навчально-методичного керівництва та державного інспектування в дошкільних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів та форми власності;

організація науково-методичного забезпечення дошкільної освіти, впровадження в практику досягнень науки, передового досвіду, новітніх педагогічних технологій;

ведення обліку дітей дошкільного віку;

проведення експериментальної та інноваційної діяльності;

здійснення міжнародного співробітництва у системі дошкільної освіти;

забезпечення системи дошкільної освіти керівними і педагогічними кадрами, сприяння їх підготовці, підвищенню кваліфікації і проведенню атестації.

Стаття 19. Повноваження органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в системі дошкільної освіти

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти:

{Абзац другий частини першої статті 19 виключено на підставі Закону [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

здійснює у межах своїх повноважень нормативно-правове регулювання відносин у системі дошкільної освіти;

розробляє та затверджує державні нормативи фінансового, матеріального забезпечення дітей та матеріально-технічного оснащення дошкільних навчальних закладів;

визначає перспективи і пріоритетні напрями розвитку системи дошкільної освіти;

розробляє та затверджує Базовий компонент дошкільної освіти;

{Абзац шостий частини першої статті 19 в редакції Закону [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

{Абзац сьомий частини першої статті 19 виключено на підставі Закону [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

{Абзац восьмий частини першої статті 19 виключено на підставі Закону [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

визначає порядок атестації педагогічних працівників системи дошкільної освіти;

приймає рішення щодо організації інноваційної діяльності у системі дошкільної освіти, координує та контролює її проведення;

затверджує типові переліки обов'язкового навчально-дидактичного та іншого обладнання, у тому числі корекційного, програмно-методичних та навчально-наочних посібників, художньої літератури;

здійснює в установленому законодавством порядку міжнародне співробітництво у системі дошкільної освіти.

Акти центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти, прийняті у межах його повноважень, є обов'язковими для інших центральних органів виконавчої влади, яким підпорядковані дошкільні навчальні заклади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, районних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, дошкільних навчальних закладів незалежно від підпорядкування, типів і форми власності.

{Абзац тринадцятий частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти, інші центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані дошкільні навчальні заклади, здійснюють інші повноваження, передбачені законами України та положеннями про них.

2. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування в системі дошкільної освіти в межах їх компетенції:

{Абзац перший частини другої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

забезпечують реалізацію державної політики у сфері дошкільної освіти на відповідній території;

ведуть облік дітей дошкільного віку;

контролюють додержання вимог законів та інших нормативно-правових актів у сфері дошкільної освіти, обов'язкове виконання Базового компонента дошкільної освіти всіма дошкільними навчальними закладами незалежно від підпорядкування, типів та форми власності, розташованими на їх території;

беруть участь у розробленні та реалізації змісту дошкільної освіти;

створюють умови для одержання громадянами дошкільної освіти;

організують наукове, програмно-методичне, кадрове, матеріальне забезпечення діяльності педагогічних працівників у сфері дошкільної освіти, їх підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації та атестацію;

здійснюють добір, призначення на посади та звільнення з посад керівних кадрів у державних і комунальних дошкільних навчальних закладах;

проводять ліцензування приватних дошкільних навчальних закладів, юридичних і фізичних осіб на право надання освітніх послуг у сфері дошкільної освіти, атестацію дошкільних навчальних закладів, розташованих на їх території, оприлюднюють результати атестації;

організують підготовку, проведення експериментальної та інноваційної діяльності у дошкільних навчальних закладах та контролюють хід їх здійснення;

забезпечують організоване оздоровлення дітей дошкільного віку;

забезпечують соціальний захист, охорону життя, здоров'я та захист прав учасників навчально-виховного процесу та обслуговуючого персоналу в дошкільному навчальному закладі;

здійснюють інші повноваження відповідно до [Конституції України](#), законів України "[Про місцеве самоврядування в Україні](#)", "[Про освіту](#)", цього Закону та положень про них.

Стаття 20. Управління та громадське самоврядування дошкільного навчального закладу

1. Керівництво дошкільним навчальним закладом здійснює його директор (завідуючий).
2. Колегіальним постійно діючим органом управління дошкільним навчальним закладом є педагогічна рада. Педагогічна рада створюється в усіх дошкільних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форми власності за наявності не менше трьох педагогічних працівників.

До складу педагогічної ради дошкільного навчального закладу входять директор (завідуючий), заступники директора (завідуючого) з навчально-виховної (виховної) роботи, вихователі-методисти, вихователі, старші вихователі, вчителі (усіх спеціальностей), вчителі-дефектологи, вчителі-логопеди, практичні психологи, соціальні педагоги, інструктори з праці, інструктори з фізкультури, інструктори слухового кабінету, музичні керівники, керівники гуртків, студій, секцій, інших форм гурткової роботи, медичні працівники, інші спеціалісти. До складу педагогічної ради дошкільного навчального закладу можуть входити голови батьківських комітетів, фізичні особи, які надають освітні послуги у сфері дошкільної освіти за наявності ліцензії.

На засідання педагогічної ради можуть бути запрошені представники громадських організацій, педагогічні працівники загальноосвітніх навчальних закладів, батьки або особи, які їх замінюють. Особи, запрошені на засідання педагогічної ради, мають право дорадчого голосу.

Головою педагогічної ради дошкільного навчального закладу є його директор (завідуючий). Педагогічна рада обирає зі свого складу секретаря на навчальний рік.

Педагогічна рада дошкільного навчального закладу:

оцінює результативність реалізації Державної базової програми та хід якісного виконання програм розвитку, виховання і навчання дітей по кожній віковій групі;

розглядає питання удосконалення організації навчально-виховного процесу у дошкільному навчальному закладі;

визначає план роботи дошкільного навчального закладу та педагогічне навантаження педагогічних працівників;

затверджує заходи щодо зміцнення здоров'я дітей;

обговорює питання підвищення кваліфікації педагогічних працівників, розвитку їхньої творчої ініціативи, впровадження у навчально-виховний процес досягнень науки і передового педагогічного досвіду;

аналізує проведення експериментальної та інноваційної діяльності у дошкільному навчальному закладі;

визначає шляхи співпраці дошкільного навчального закладу з сім'єю;

розглядає питання морального та матеріального заохочення працівників дошкільного навчального закладу;

заслуховує звіти педагогічних працівників, які проходять атестацію;

затверджує план підвищення педагогічної (фахової) майстерності педагогічних працівників;

розглядає інші питання, визначені Положенням про дошкільні навчальні заклади.

3. Органом громадського самоврядування дошкільного навчального закладу є загальні збори (конференція) колективу дошкільного навчального закладу та батьків або осіб, які їх замінюють.

Загальні збори (конференція) заслуховують звіти керівника дошкільного навчального закладу з питань статутної діяльності та дають оцінку його професійно-педагогічної діяльності, розглядають питання навчально-виховної, методичної, економічної і фінансово-господарської діяльності дошкільного навчального закладу.

Стаття 21. Державний контроль за діяльністю дошкільних навчальних закладів

1. Державний контроль за діяльністю дошкільних навчальних закладів незалежно від підпорядкування, типів і форми власності здійснюється з метою забезпечення реалізації єдиної державної політики у сфері дошкільної освіти.

2. Державний контроль за діяльністю дошкільних навчальних закладів здійснюють центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти, та місцеві органи управління освітою.

{Частина друга статті 21 в редакції Закону [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

3. Основною формою державного контролю за діяльністю дошкільних навчальних закладів незалежно від підпорядкування, типів і форми власності є державна атестація, яка проводиться не рідше одного разу на десять років у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти. Результати державної атестації дошкільного навчального закладу оприлюднюються.

Розділ IV ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Стаття 22. Базовий компонент дошкільної освіти

1. Базовий компонент дошкільної освіти - державний стандарт, що містить норми і положення, які визначають державні вимоги до рівня розвиненості та вихованості дитини дошкільного віку, а також умови, за яких вони можуть бути досягнуті.

Виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти є обов'язковим для усіх дошкільних навчальних закладів незалежно від підпорядкування, типів і форми власності, інших форм здобуття дошкільної освіти.

Базовий компонент дошкільної освіти розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти спільно з Національною академією педагогічних наук України, затверджується в установленому порядку і переглядається не рідше одного разу на десять років. Зміна змісту і обсягу Базового компонента дошкільної освіти не допускається.

2. Програмно-методичне забезпечення реалізації Базового компонента дошкільної освіти здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти спільно з Національною академією педагогічних наук України.

Стаття 23. Вимоги до змісту дошкільної освіти, його реалізація

1. Зміст дошкільної освіти визначається Базовим компонентом дошкільної освіти, який передбачає:

формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;

виховання елементів природодоцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;

утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини;

розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

2. Дошкільна освіта у межах Базового компонента дошкільної освіти здійснюється за Державною базовою програмою та навчально-методичними посібниками, затвердженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

3. Здобуття дошкільної освіти дітьми, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, тривалого лікування та реабілітації, здійснюється за окремими програмами і методиками, розробленими на основі Державної базової програми центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

4. Додаткові освітні послуги, які не визначені Базовим компонентом дошкільної освіти, вводяться лише за згодою батьків дитини або осіб, які їх замінюють, за рахунок коштів батьків або осіб, які їх замінюють, фізичних та юридичних осіб на основі угоди між батьками або особами, які їх замінюють, та дошкільним навчальним закладом у межах [гранично допустимого](#) навантаження дитини.

Стаття 24. Планування роботи дошкільного навчального закладу

1. Діяльність дошкільного навчального закладу регламентується планом роботи, який складається, як правило, на навчальний рік та оздоровчий період.
2. План роботи державного та комунального дошкільного навчального закладу затверджується керівником дошкільного навчального закладу і погоджується з відповідним органом управління освітою.
3. План роботи приватного дошкільного навчального закладу затверджується засновником (власником) дошкільного навчального закладу і погоджується з відповідним органом управління освітою.

Розділ V

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Стаття 25. Науково-методичне забезпечення системи дошкільної освіти

Науково-методичне забезпечення системи дошкільної освіти здійснюють:

центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти" у відповідному відмінку, підпорядковані йому науково-методичні установи та вищі педагогічні навчальні заклади, а також науково-дослідні установи Національної академії педагогічних наук України та Національної академії наук України;

{Абзац другий статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти Національної академії педагогічних наук України;

Кримський республіканський інститут післядипломної освіти, обласні, Київський і Севастопольський міські інститути післядипломної педагогічної освіти;

[методичні кабінети](#) та інші науково-методичні установи, підпорядковані місцевим органам управління освітою.

Стаття 26. Завдання науково-методичного забезпечення системи дошкільної освіти

Завданнями науково-методичного забезпечення системи дошкільної освіти є:

розроблення та впровадження програмно-методичної бази дошкільної освіти;

створення навчально-виховних програм, навчально-методичних та навчально-наочних посібників;

узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду;

організація співпраці з іншими навчальними закладами для підвищення ефективності програмно-методичного забезпечення;

аналіз стану освітньої роботи та рівня розвитку дитини відповідно до завдань дошкільної освіти, Базового компонента дошкільної освіти;

підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації педагогічних працівників системи дошкільної освіти;

пропаганда просвітницької діяльності у засобах масової інформації.

Розділ VI

УЧАСНИКИ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У СФЕРІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Стаття 27. Учасники навчально-виховного процесу

Учасниками навчально-виховного процесу у сфері дошкільної освіти є:

діти дошкільного віку, вихованці, учні;

директори (завідуючі), заступники директора (завідуючого) з навчально-виховної (виховної) роботи, вихователі-методисти, вихователі, старші вихователі, вчителі (усіх спеціальностей), вчителі-дефектологи, вчителі-логопеди, практичні психологи, соціальні педагоги, інструктори з праці, інструктори з фізкультури, інструктори слухового кабінету, музичні керівники, керівники гуртків, студій, секцій, інших форм гурткової роботи та інші спеціалісти;

помічники вихователів та няні у будинках дитини, яслах та яслах-садках;

медичні працівники;

батьки або особи, які їх замінюють;

батьки-вихователі дитячих будинків сімейного типу;

фізичні особи, які надають освітні послуги у сфері дошкільної освіти за наявності ліцензії.

Стаття 28. Права дитини у сфері дошкільної освіти

1. Права дитини у сфері дошкільної освіти визначені [Конституцією України](#), [Законом України](#) "Про освіту", цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

2. Дитина має гарантоване державою право на:

безоплатну дошкільну освіту в державних і комунальних дошкільних навчальних закладах;

безпечні та нешкідливі для здоров'я умови утримання, розвитку, виховання і навчання;

захист від будь-якої інформації, пропаганди та агітації, що завдає шкоди її здоров'ю, моральному та духовному розвитку;

безоплатне медичне обслуговування у державних і комунальних дошкільних навчальних закладах;

захист від будь-яких форм експлуатації та дій, які шкодять здоров'ю дитини, а також від фізичного та психологічного насильства, приниження її гідності;

здоровий спосіб життя.

Стаття 29. Права та обов'язки педагогічних працівників у сфері дошкільної освіти

Права та обов'язки педагогічних працівників у сфері дошкільної освіти визначаються [Законом України](#) "Про освіту", цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 30. Педагогічне навантаження, оплата праці, відпочинок педагогічних та інших працівників у сфері дошкільної освіти

1. Педагогічний працівник дошкільного навчального закладу - особа з високими моральними якостями, яка має відповідну вищу педагогічну освіту, забезпечує результативність та якість роботи, а також фізичний і психічний стан якої дозволяє виконувати професійні обов'язки.

2. Педагогічне навантаження педагогічного працівника у сфері дошкільної освіти - час, призначений для здійснення навчально-виховного процесу.

3. Педагогічне навантаження педагогічного працівника дошкільного навчального закладу незалежно від підпорядкування, типу і форми власності відповідно становить:

{Дію абзацу другого частини третьої статті 30 зупинено на 2004 рік згідно із [Законом № 1344-IV від 27.11.2003](#)}

{Дію абзацу другого частини третьої статті 30 зупинено на 2003 рік згідно із [Законом № 380-IV від 26.12.2002](#)}

вихователя групи загального типу

- 30 годин;

{Установити, що у 2002 році положення і норми, передбачені абзацом другим частини третьої статті 30 реалізуються в розмірах і порядку, визначених Кабінетом Міністрів України в межах видатків, врахованих у розрахунках до Державного бюджету України та місцевих бюджетів на 2002 рік згідно із [Законом № 2905-III від 20.12.2001](#)}

{Установити, що у 2004 році положення і норми, передбачені абзацом другим частини третьої статті 30 реалізуються в розмірах і порядку, визначених Кабінетом Міністрів України, в межах видатків, врахованих у розрахунках до Державного бюджету України та місцевих бюджетів на 2004 рік згідно із Законом [№ 1344-IV від 27.11.2003](#) }

вихователя групи компенсуючого типу	- 25 годин;
соціального педагога	- 40 годин;
практичного психолога	- 40 годин;
практичного психолога дошкільного навчального закладу (ясел-садка)	- 20 годин;
компенсуючого типу	
музичного керівника	- 24 години;
інструктора з фізкультури	- 30 годин;
вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда	- 20 годин;
вихователя-методиста	- 36 годин

на тиждень, що відповідає тарифній ставці.

Розміри тарифних ставок інших педагогічних працівників дошкільного навчального закладу встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Оплата праці педагогічних працівників, спеціалістів, обслуговуючого персоналу та інших працівників дошкільних навчальних закладів здійснюється згідно з [Кодексом законів про працю України](#) та іншими нормативно-правовими актами.

Педагогічне навантаження педагогічного працівника дошкільного навчального закладу незалежно від підпорядкування, типу і форми власності обсягом менше тарифної ставки, передбаченої частиною першою цієї статті, встановлюється лише за його письмовою згодою у порядку, передбаченому законодавством України.

4. Педагогічні працівники мають право на додаткову оплачувану відпустку. Тривалість відпустки помічників вихователів дошкільних навчальних закладів становить 28 календарних днів. Окремим категоріям працівників дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, робота яких пов'язана з підвищеним нервово-емоційним навантаженням, надається щорічна додаткова відпустка за особливий характер праці тривалістю до 35 календарних днів за [Списком виробництв, робіт, професій і посад](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України.

Стаття 31. Трудові відносини у системі дошкільної освіти

1. Трудові відносини у системі дошкільної освіти регулюються законодавством України про працю, [Законом України "Про освіту"](#), цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до них.
2. На посаду керівника дошкільного навчального закладу незалежно від підпорядкування, типу і форми власності призначається особа, яка є громадянином України, має відповідну вищу педагогічну освіту не нижче освітнього кваліфікаційного рівня "спеціаліст", стаж педагогічної роботи у сфері дошкільної освіти не менш як три роки, а також організаторські здібності, фізичний і психічний стан якої не перешкоджає виконанню професійних обов'язків.

3. Керівника та заступника керівника державного і комунального дошкільного навчального закладу призначає на посаду та звільняє з посади відповідний орган управління освітою.

Педагогічних та інших працівників державного і комунального дошкільного навчального закладу призначає на посади та звільняє з посад його керівник.

4. Керівника та заступника керівника приватного дошкільного навчального закладу призначає на посаду та звільняє з посади його засновник (власник) за погодженням з відповідним органом управління освітою.

Педагогічних працівників приватного дошкільного навчального закладу призначає на посади та звільняє з посад його керівник за погодженням з відповідним органом управління освітою.

Інших працівників приватного дошкільного навчального закладу призначає на посади та звільняє з посад його керівник.

Стаття 32. Атестація педагогічних працівників дошкільного навчального закладу

1. Атестація педагогічних працівників дошкільного навчального закладу незалежно від підпорядкування, типів і форми власності є обов'язковою і здійснюється, як правило, один раз на п'ять років відповідно до [Типового положення про атестацію педагогічних працівників України](#), затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

2. За результатами атестації педагогічних працівників дошкільного навчального закладу визначається відповідність педагогічного працівника займаній посаді, встановлюється його кваліфікаційна категорія (спеціаліст, спеціаліст другої категорії, спеціаліст першої категорії, спеціаліст вищої категорії), може бути присвоєно відповідне педагогічне звання вихователям - "Вихователь-методист", а вихователям-методистам - "Старший вихователь", учителям усіх спеціальностей - "Старший вчитель", "Вчитель-методист".

Стаття 33. Соціальний захист дітей дошкільного віку

1. Держава забезпечує соціальний захист, підтримку дітей дошкільного віку, особливо дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, тривалого лікування та реабілітації, а також дітей із малозабезпечених та багатодітних сімей.

2. Дітям-сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування, гарантовано право на збереження родинних стосунків, утримання у державних і комунальних дошкільних навчальних закладах за рахунок держави, а також на захист їх особистих, майнових і житлових прав згідно із законодавством України.

3. Грудним дітям та дітям другого року життя, які входять до складу малозабезпечених сімей, а також грудним дітям та дітям раннього віку, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, за рахунок держави гарантується забезпечення дитячим харчуванням у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

{Частина третя статті 33 в редакції Закону [№ 142-V від 14.09.2006](#)}

4. Дітям, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, тривалого лікування та реабілітації, гарантовано право на відвідування державних і комунальних дошкільних навчальних закладів з гнучким режимом роботи та їх утримання у цих закладах за рахунок держави. Направлення дітей до дошкільного навчального закладу (ясел-садка) компенсуючого типу здійснює відповідна психолого-медико-педагогічна консультація, діяльність якої регламентується [Положенням про психолого-медико-педагогічну консультацію](#), затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

5. Діти, які потребують корекції зору, слуху, опорно-рухового апарату, забезпечуються засобами пересування, протезування, орієнтації і сприйняття інформації, а також іншими засобами індивідуальної корекції за рахунок держави у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 34. Медичне обслуговування дітей у дошкільному навчальному закладі

1. Організація безоплатного медичного обслуговування в системі дошкільної освіти забезпечується місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування і здійснюється закладами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я відповідно до законодавства України.

2. У дошкільному навчальному закладі незалежно від підпорядкування, типу і форми власності діти забезпечуються постійним медичним обслуговуванням на безоплатній основі, що здійснюється медичними працівниками, які входять до штату цього навчального закладу або відповідних закладів охорони здоров'я, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. Органи охорони здоров'я, заклади охорони здоров'я разом з органами управління освітою здійснюють контроль за дотриманням санітарного законодавства у дошкільних навчальних закладах, щорічно забезпечують безоплатний медичний огляд дітей, моніторинг і корекцію стану їх здоров'я, несуть відповідальність за додержання санітарно-гігієнічних норм, проведення лікувально-профілактичних заходів у дошкільних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типу і форми власності.

Стаття 35. Організація харчування дітей у дошкільному навчальному закладі

1. Натуральний набір продуктів для харчування дітей дошкільного віку визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

{Частина перша статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

2. Організація та відповідальність за харчування дітей у державних і комунальних дошкільних навчальних закладах покладаються на Раду міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київську та Севастопольську міські державні адміністрації, районні

державні адміністрації, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти, інші центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані дошкільні навчальні заклади, органи місцевого самоврядування, а також на керівників дошкільних навчальних закладів.

{Частина друга статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

3. Організація харчування дітей у приватних дошкільних навчальних закладах покладається на власників та керівників дошкільних навчальних закладів.
4. Контроль і державний нагляд за якістю харчування у дошкільних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форми власності покладаються на засновників (власників) цих закладів, відповідні органи управління охорони здоров'я та відповідні органи управління освітою.
5. Батьки або особи, які їх замінюють, вносять плату за харчування дітей у державному та комунальному дошкільному навчальному закладі у розмірах, визначених органами місцевого самоврядування або відповідними органами управління.

Пільгові умови оплати харчування дітей у дошкільних навчальних закладах для багатодітних та малозабезпечених сімей та інших категорій, які потребують соціальної підтримки, надаються за рішенням органу місцевого самоврядування за рахунок коштів місцевого бюджету.

Від плати за харчування дитини звільняються батьки або особи, які їх замінюють, у сім'ях, у яких сукупний дохід на кожного члена сім'ї за попередній квартал не перевищував рівня забезпечення прожиткового мінімуму (гарантованого мінімуму), який щороку встановлюється законом про Державний бюджет України для визначення права на звільнення від плати за харчування дитини у державних і комунальних дошкільних навчальних закладах. За харчування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, плата не справляється.

Органи місцевого самоврядування та місцеві органи виконавчої влади забезпечують безкоштовним харчуванням дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей-інвалідів, дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до [Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям"](#), які навчаються у державних і комунальних дошкільних навчальних закладах.

{Частина п'ята статті 35 в редакції Законів [№ 76-VIII від 28.12.2014](#), [№ 911-VIII від 24.12.2015](#)}

6. Порядок встановлення плати за харчування дитини у державному та комунальному дошкільному навчальному закладі визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 36. Права та обов'язки батьків або осіб, які їх замінюють

1. Батьки або особи, які їх замінюють, мають право:

вибирати дошкільний навчальний заклад та форму здобуття дитиною дошкільної освіти;

обирати і бути обраними до органів громадського самоврядування дошкільного навчального закладу;

звертатися до відповідних органів управління освітою з питань розвитку, виховання і навчання своїх дітей;

захищати законні інтереси своїх дітей у відповідних державних органах і суді.

2. Батьки або особи, які їх замінюють, зобов'язані:

виховувати у дітей любов до України, повагу до національних, історичних, культурних цінностей Українського народу, дбайливе ставлення до довкілля;

забезпечувати умови для здобуття дітьми старшого дошкільного віку дошкільної освіти за будь-якою формою;

постійно дбати про фізичне здоров'я, психічний стан дітей, створювати належні умови для розвитку їх природних задатків, нахилів та здібностей;

поважати гідність дитини;

виховувати у дитини працелюбність, шанобливе ставлення до старших за віком, державної мови, регіональних мов або мов меншин і рідної мови, до народних традицій і звичаїв.

{Абзац шостий частини другої статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5029-VI від 03.07.2012](#)}

Розділ VII

ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ, МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Стаття 37. Фінансово-господарська діяльність дошкільних навчальних закладів

1. Фінансово-господарська діяльність дошкільних навчальних закладів здійснюється відповідно до [Закону України "Про освіту"](#), законів про бюджет, власність, місцеве самоврядування та інших нормативно-правових актів.
2. Утримання та розвиток матеріально-технічної бази дошкільних навчальних закладів у межах Типового переліку обов'язкового обладнання дошкільних навчальних закладів фінансуються за рахунок коштів засновників (власників) цих закладів.

Стаття 38. Матеріально-технічна база дошкільного навчального закладу

1. Матеріально-технічна база дошкільного навчального закладу включає будівлі, споруди, земельні ділянки, комунікації, інвентар, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інше. Майно дошкільного навчального закладу належить йому на правах, визначених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.
2. Вимоги до матеріально-технічної бази дошкільного навчального закладу визначаються відповідними будівельними та санітарно-гігієнічними нормами і правилами, а також Типовим переліком обов'язкового обладнання дошкільного навчального закладу, у тому

числі корекційного, навчально-наочних посібників, іграшок, навчально-методичної, художньої та іншої літератури.

3. Джерелами фінансування дошкільного навчального закладу є кошти:

засновника (власника);

відповідних бюджетів (для державних і комунальних дошкільних навчальних закладів);

батьків або осіб, які їх замінюють;

добровільні пожертвування і цільові внески фізичних і юридичних осіб;

інші кошти, не заборонені законодавством України.

Стаття 39. Штатні розписи дошкільних навчальних закладів

1. Штатні розписи державних і комунальних дошкільних навчальних закладів незалежно від підпорядкування і типу встановлюються відповідним органом управління освітою на основі Типових штатних нормативів дошкільних навчальних закладів, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

{Частина перша статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5460-VI від 16.10.2012](#)}

2. Штатні розписи приватних дошкільних навчальних закладів встановлюються власником (засновником) на основі [Типових штатних нормативів дошкільних навчальних закладів](#).

Розділ VIII МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 40. Міжнародне співробітництво у системі дошкільної освіти

1. Міжнародне співробітництво у системі дошкільної освіти здійснюється відповідно до [Закону України](#) "Про освіту", цього Закону, інших нормативно-правових актів, а також міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Держава сприяє міжнародному співробітництву у системі дошкільної освіти.

Розділ IX ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Стаття 41. Відповідальність за порушення законодавства про дошкільну освіту

1. Особи, винні у порушенні законодавства про дошкільну освіту, несуть відповідальність у порядку, встановленому законами України.

2. Невиконання приватними дошкільними навчальними закладами, юридичними чи фізичними особами, які надають освітні послуги у сфері дошкільної освіти, завдань дошкільної освіти, вимог Базового компонента дошкільної освіти є підставою для позбавлення їх ліцензії.
3. Позбавлення ліцензії зумовлює ліквідацію чи реорганізацію дошкільного навчального закладу.

Розділ X ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Закон України "Про дошкільну освіту" набирає чинності з дня його опублікування, крім [абзацу другого](#) частини п'ятої статті 35, який набирає чинності з 1 січня 2002 року.
2. Дія [частини першої](#) статті 30 цього Закону щодо обов'язковості відповідної вищої педагогічної освіти для педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів поширюється на осіб, які призначатимуться на посаду педагогічного працівника дошкільного навчального закладу, з дня набрання чинності цим Законом.
3. Кабінету Міністрів України протягом року з дня набрання чинності цим Законом:
підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що впливають із цього Закону;

розробити і затвердити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

4. Внести зміни до таких законів України:

- 1) у [Законі України "Про освіту"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 21, ст. 84):

статтю 34 викласти в такій редакції:

"Стаття 34. Дошкільні навчальні заклади

Дошкільними навчальними закладами є:

дошкільні навчальні заклади (ясла);

дошкільні навчальні заклади (ясла-садки);

дошкільні навчальні заклади (дитячі садки);

дошкільні навчальні заклади (ясла-садки) компенсуючого типу;

будинки дитини;

дошкільні навчальні заклади (дитячі будинки) інтернатного типу;

дошкільні навчальні заклади (ясла-садки) сімейного типу;

дошкільні навчальні заклади (ясла-садки) комбінованого типу;

дошкільні навчальні заклади (центри розвитку дитини);

дитячі будинки сімейного типу.

Прийом дітей у дошкільні навчальні заклади проводиться за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють";

частину п'яту статті 36 викласти в такій редакції:

"5. За рішенням місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування для задоволення освітніх потреб населення можуть створюватися навчально-виховні комплекси "дошкільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад", "загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад" або об'єднання з іншими навчальними закладами, а також загальноосвітні навчальні заклади та групи продовженого дня";

абзац другий статті 50 викласти в такій редакції:

"діти дошкільного віку, вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, клінічні ординатори, аспіранти, докторанти";

{Підпункт 2 пункту 4 розділу X втратив чинність на підставі Закону [№ 222-VIII від 02.03.2015](#)}

3) [пункт 30](#) частини першої статті 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170; 1998 р., № 48, ст. 292; 1999 р., № 41, ст. 372; 2001 р., № 32, ст. 172) доповнити абзацом такого змісту:

"Реорганізація або ліквідація діючих комунальних дошкільних навчальних закладів, а також дошкільних навчальних закладів, створених колишніми сільськогосподарськими колективними та державними господарствами, допускається лише за згодою територіальної громади (загальних зборів) села, селища, міста або на підставі результатів місцевого референдуму".

{Підпункт 4 пункту 4 розділу X втратив чинність на підставі Закону [№ 5475-VI від 06.11.2012](#)}

Президент України
м. Київ
11 липня 2001 року
№ 2628-III

Л.КУЧМА